

Lezing geestkunde
3. De geestestoestand van vereenzelviging
van de geest met de geschapen vormen

door Freek van Leeuwen

samenvatting uit de boeken
Geestkunde
De Levensweg
www.geestkunde.net

De geestestoestand van onbewuste vereenzelviging met de geschapen vorm in dit tijdelijke bestaan

"De mens is een burger van twee werelden."

“Het lichaam is het graf van de geest.” [want]

“Geest en lichaam zijn aan elkaar verkleefd.
De geest moet daarom het bestaande wel zien
vanuit een soort gevangenis,
niet van aangezicht tot aangezicht,
en doolt rond in volslagen onwetendheid.”

Plato, Griekse filosoof (427-347 v.Chr.)

In de vorige lezingen heb ik uiteengezet dat de menselijke geest de bewuste levenskracht is, die over de vier geestelijke vermogens beschikt; en dat in overeenstemming met die vermogens zich om de geest heen een stoffelijke levensvorm heeft gevormd. Tijdens deze lezing zal ik de geestestoestand bespreken die ontstaat, als de menselijke geest door de geboorte op aarde in zo'n geschapen vorm, het stoffelijke lichaam, komt te leven, wat zich steeds herhaalt tijdens het ontwaken.

Daardoor ontstaat namelijk een bepaalde geestestoestand, die een toestand is van onbewuste vereenzelviging met die geschapen vorm, wat mogelijk is doordat het stoffelijke lichaam in deze wereld een uitbeelding is van de geestgedaante in de geestelijke wereld, zoals ik in de tweede lezing heb besproken en daardoor met de geest overeenkomt.

Die uitbeelding doet denken aan de 'ideeënleer' of beter de 'vormenleer' van de Griekse filosoof Plato, die zegt dat er in de geestelijke wereld vormen bestaan die de geestelijke mal zijn voor de stoffelijke vormen in deze wereld. Plato gaat uit van het bestaan van deze geestestoestand, waarschijnlijk doordat hij, zoals meerdere Griekse filosofen, zelf ervaring heeft opgedaan met het bestaan van de geestelijke wereld of dat hij dat van anderen heeft gehoord, zoals van Socrates of Parmenides (door zijn leerdicht) of door de bijna doodervaring van de soldaat Er die hij beschrijft.

Plato stelt dat de mens een wezen is dat in twee werelden woont en dat wonen in het lichaam op aarde er de oorzaak van is, dat de geest hier zichzelf niet meer kan zijn doordat de geest aan het lichaam 'verkleefd' raakt, wat een algehele 'onwetendheid' tot gevolg heeft.

De geestestoestand van onbewuste vereenzelviging met dit bestaan

"De geest weet zelf niet wat de geest is."
Cicero, Romeinse filosoof (106-43 v.Chr.)

Alleen door die geestestoestand van onbewuste vereenzelviging met dit bestaan kan de vraag ontstaan:
“Wie ben ik eigenlijk?!”

‘Ken uzelf!’ en
‘Doe alles met mate!’

“Lech lecha:” kom tot jezelf in je binnenwereld.

Ook de Romeinse filosoof Cicero stelt deze geestestoestand vast en zegt, dat de menselijke geest hier niet weet, wat de geest is. En het is een feit dat mensen, die in deze wereld, waarin niets de geest aan zichzelf herinnert, toch tot bezinning komen, zich dan de grote levensvraag gaan stellen: “Wie ben ik eigenlijk?” Wat alleen kan als je daarvóór níet wist wie je bent.

Die vraag stellen is een heel belangrijk ogenblik in je ontwikkeling, want daardoor pas begint de grote zoektocht naar zelfkennis, noodzakelijk om jezelf te kunnen verwerkelijken en je met je oorsprong te kunnen verenigen.

Niet alleen stond deze belangrijke vraag als een goede raad op Griekse tempels, in de vorm van: “Ken uzelf” met de toevoeging: “Doe alles met mate”, maar ook de eerste woorden waarmee Jahweh zich in het Bijbelboek Genesis tot vader Abraham richt zijn: “Lech lecha” en dat kun je vertalen met: “Ga naar het land dat ik je zal wijzen,” zoals als vertaling in de Bijbel staat, maar joodse rabbi's wijzen erop dat je die woorden ook kunt vertalen met: “Ga naar jezelf,” komt tot inkeer en ga bij jezelf naar binnen om jezelf te leren kennen. Dus, bevrijd je uit de toestand van vereenzelviging met dit bestaan, waardoor je jezelf niet meer kent, kom tot inkeer, kom tot jezelf, ga naar binnen en ontdek in je eigen binnenwereld, wie je bent.

De geestestoestand van onbewuste vereenzelviging met dit bestaan

Het overgaan vanuit de geestelijke wereld

Het ontwaken in de stoffelijke wereld

De overdracht van aandacht en toewijding

Het ontstaan van de toestand van onbewuste vereenzelviging zal ik beschrijven door de gebeurtenis van het ontwaken te behandelen.

Tijdens het ontwaken ervaar ik hoe ik als menselijke geest uit mijn geestelijke wereld weer afdaal naar het lichaam dat ik de avond ervoor op bed heb gelegd toen dat moe werd. Ik kom, nog steeds in de geestelijke wereld blijvend, op de plaats, die in de stoffelijke wereld overeenkomt met de plaats van de hersenen in het voorhoofd. De geestelijke en stoffelijke werelden doordringen elkaar geheel zonder elkaar daarbij te storen en zijn daardoor overal tegelijkertijd aanwezig.

Mijn eigen uitstraling, mijn aura of ziel, verbindt zich dan met de magnetische uitstraling van de hersencellen van mijn lichaam op aarde. Door die verbinding ervaar ik hoe de ruimte van mijn ziel dan donker wordt en ik in het donker van die binnenwereld kom te leven. Ik ben daar weliswaar nog helemaal mijzelf, nog geheel zelfbewust, maar ik weet, dat als ik nu mijn ogen open doe en in die stoffelijke wereld ga kijken, ik mijzelf daarin verlies, want die wereld gaat mijn aandacht opeisen, waardoor ik, zonder te weten wat er gebeurt, mijzelf erop overdraag. Aandacht en toewijding stromen dan uit mij naar die wereld toe en ik als geest blijf vervolgens als een schijnbare leegte in die innerlijke wereld achter.

Door hier te ontwaken volgt zelfvergeting →

Het oog
dat, al
ziende,
zichzelf
niet ziet.

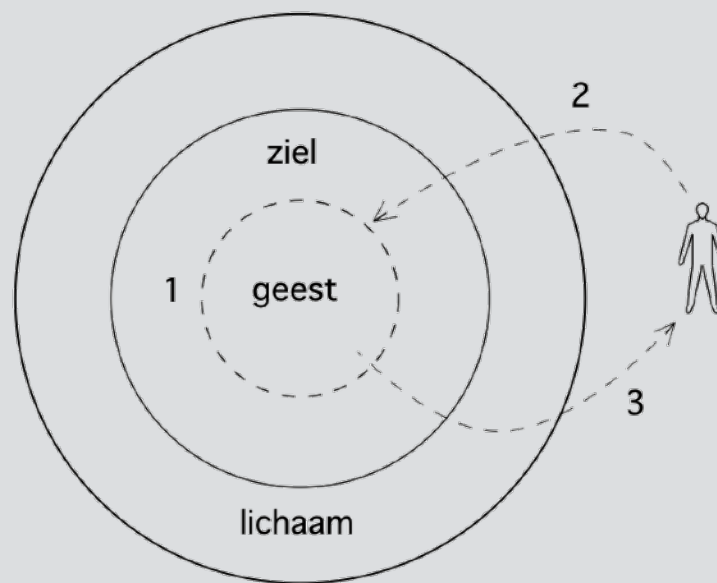
Het fotobord stelt het lichaam voor als de grens tussen de geestelijke en stoffelijke wereld.

Het lijkt op een kijken door een 'stand-in photoboard' of een 'fotobord' (ontwikkeld door de Am. komiek Cassius Coolidge in 1874).

De achterkant van het bord is de geestelijke wereld waar de geest met zijn geestgedaante in de geestelijke wereld blijft. De geest raakt de stof niet aan, blijft los van het bord, maar steekt wel zijn gezicht, dat is zijn waarnemingsvermogen door de opening in het bord door de ogen open te doen. Er ontstaat namelijk alleen een wisselwerking tussen de uitstraling van de geest, de aura of ziel, met de magneetveldjes van de hersencellen, doordat die hersencellen door de inwerking van de geest, door de ziel heen, worden gewekt en vervolgens werkzaam worden. Dan ontstaat die wisselwerking en kan de geest na de stoffelijke wereld te hebben waargenomen, ook het lichaam in die wereld in beweging brengen door op de hersenen in te werken.

Maar als de geest dat doet, ontstaat een geestestoestand, vergelijkbaar met het oog, dat al ziende, daardoor zichzelf niet ziet; de toestand van onbewuste vereenzelving met dit tijdelijke bestaan; want er is in deze wereld niets, wat jou je weer bewust laat worden van jezelf als menselijke geest. In tegendeel, hier is alles er op gericht jouw aandacht en toewijding hier gevangen te houden.

De aanvangstoestand: de geestestoestand van onbewuste vereenzelviging met dit bestaan door **overdracht**

- 1 de geest, die in een toestand van onbewustheid van zichzelf verkeert
- 2 de inwerking van een onderwerp uit de buitenwereld op de geest
- 3 het uitstromen van aandacht en toewijding naar dat onderwerp, met vereenzelviging ermee als gevolg

De menselijke geest is zelf de enige, levende zelfstandigheid, maar door de indaling in de ruimte die het stoffelijke lichaam inneemt, verbindt de geest als levenskracht zich hier met het tegendeel van zichzelf, de levenloze stof. Daardoor kan de geest hier zichzelf niet zijn en komt zonder het te beseffen in die toestand van óverdracht te verkeren: aandacht en toewijding worden op het lichaam en de omgeving overgedragen. Daardoor vloeien zij uit de geest weg en wordt de menselijke geest hier onbewust van het bestaan van zichzelf. Dat is er de oorzaak van dat de geest zich hier onbewust vereenzelvigt met lichaam en omgeving ... en denkt, en er werkelijk van overtuigd is, dat dit alles is wat er is.

Toch is deze toestand noodzakelijk om dit bestaan een leerschool voor geestelijke ontwikkeling te laten zijn. Je wordt op deze wijze hier schijnbaar geheel aan jezelf overgelaten, waardoor je in de gelegenheid bent op zelfstandige wijze, zélf een bewust en beheerst gebruik te leren maken van je geestelijke vermogens, want je moet hier staande zien te blijven in die schijnbare stroom van gebeurtenissen die door de tijd als de stroom van die gebeurtenissen op je af komt. Daardoor wordt je ertoe aangezet je geestelijke vermogens bewust en beheerst te gaan gebruiken, wat altijd geestelijke ontwikkeling tot gevolg heeft.

Hoe zijn wij hier geland?

Hoe zijn wij hier geland,
waartoe... vanwaar...
ligt ergens aan het strand
dat vreemde schip nog klaar?
en als het anker is gelicht,
naar waar... naar waar...?

Adriaan Roland Holst
Uit het gedicht 'Dit Eiland'
'Voorbij de Wegen' (1920)

De meeste mensen die hier worden geboren, omarmen dit bestaan en gaan er juist vol overgave in op. Maar sommigen nemen een vage herinnering met zich mee aan het voorafgaande bestaan in de geestelijke wereld. Daardoor lopen zij hier rond met een vaag gevoel hier niet thuis te zijn en ervaren een zekere heimwee naar thuis.

Hun geestestoestand wordt goed weergegeven door een gedicht van Adriaan Roland Holst: Hoe zijn wij hier geland? Hij beschrijft hiermee een geestestoestand van bestaansonzekerheid, bestaansvervreemding, bestaansangst die met die toestand van onbewustheid en vereenzelviging samenhangt.

De onbewust vereenzelvigde toestand

Door verbinding met het levenloze
kan het levende, de geest, zichzelf niet zijn
daardoor volgt **zelfvergeting**
hier schijnbaar aan zichzelf overgelaten
in de stroom van gebeurtenissen
om te leren staande te blijven
daardoor de noodzaak de vermogens te gebruiken
en daardoor geestelijke groei

Vermogens zijn **in aanleg aanwezig**
in een onbewuste, onbeheerste begintoestand
door gebeurtenissen te verwerken
groei naar bewuste beheersing van de vermogens
naar het geweten en de deugden

Door de verbinding met het levenloze, de stoffelijkheid, kan het levende, de geest, hier zichzelf niet zijn en daardoor volgt zelfvergeting: de geest wordt onwetend van het eigen bestaan. In deze wereld is niets wat de geest aan het bestaan van zichzelf herinnert en daardoor wordt de geest hier schijnbaar aan zichzelf overgelaten. Dat heeft een belangrijk doel want om te leren hier staande te blijven is het noodzakelijk om de geestelijke vermogens te gebruiken, waardoor de menselijke geest toeneemt in het bewuste en beheerste gebruik ervan en dat betekent geestelijke groei.

De vermogens zijn vanuit de algeest in aanleg aanwezig waardoor ze hier in een onbewuste, onbeheerste begintoestand verkeren; maar door ben je in de gelegenheid te leren gebeurtenissen te verwerken, daardoor ontstaat er een groei naar bewuste beheersing van de vermogens, waardoor zij uiteindelijk worden ontwikkeld tot het geweten en de deugden, de voltooide, zelfverwerkelijkte toestand.

De geestelijke vermogens in de aanvankelijke, onbewust vereenzelvigde toestand: de onbeheerste werkzaamheid

De onbeheerste werkzaamheid

Hoe zien nu in deze toestand van onbewuste vereenzelviging de vermogens en daarmee de persoonlijkheid eruit? In deze toestand ben je je nog niet helemaal bewust van al je vermogens en daardoor beheers je ze ook nog niet volledig.

Door de onbeheerstheid van je waarnemingsvermogen kan je aandacht worden geboeid door de zintuiglijke gewaarwordingen, die door je zintuigen bij je binnenkomen, waardoor je je aan hen overgeeft en je door hen laat leiden. Door de onbeheerstheid van het denken kan je aandacht worden geboeid door de voorstellingen, die door die zintuiglijke gewaarwordingen worden opgeroepen, waardoor de onbeheerste gedachtenstromen, de eindeloze hersenspinsels ontstaan, de dagdromen.

Door de onbeheerstheid van het voelen kan ook je gemoedstoestand door die gewaarwordingen en voorstellingen worden bepaald en als aandoening, als onbeheerste gemoedsgesteldheid, tot uiting komen.

Door de onbeheerstheid van het willen kan de wilskracht door gewaarwordingen, voorstellingen en aandoeningen worden bepaald en als aandrift, als onbeheerst gedrag, tot uiting komen.

De geestelijke vermogens in de aanvankelijke, onbewust vereenzelvigde toestand: de onbeheerste werkzaamheid

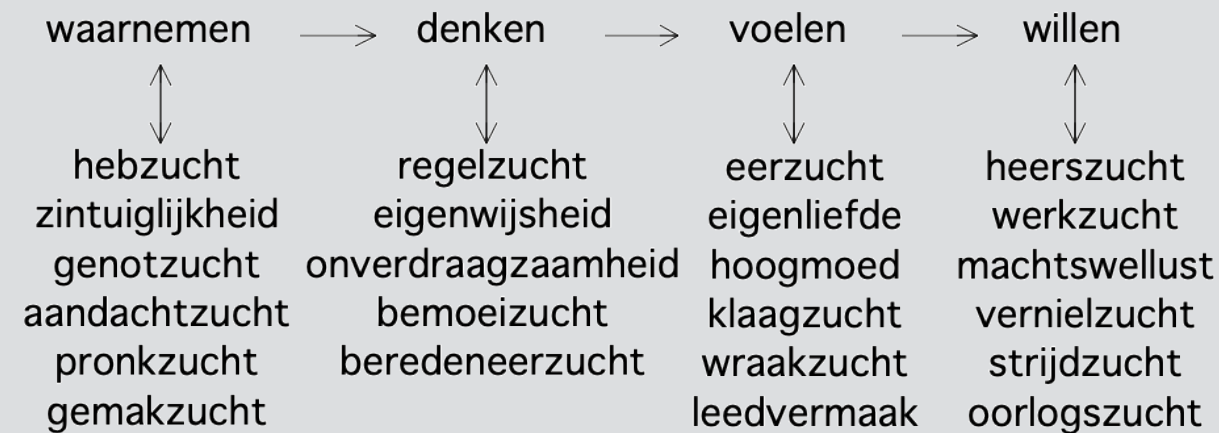
Zie je bijvoorbeeld iets, waar je aangename ervaringen mee hebt en wat met een bepaalde gewoonte van behoeftebevrediging heeft te maken - je ziet bijvoorbeeld de koekjestrommel op tafel staan om maar eens iets onschuldigs te noemen - dan komt, na de gewaarwording daarvan, meteen de voorstelling van die behoeftebevrediging uit je geheugen bij je op.

Tegelijkertijd ontstaat ook een gemoedsaandoening in de vorm van het verlängen om die behoefte te gaan bevredigen, waarop de aandrift volgt om dat ook meteen te gaan dóen; en voor je het weet, heb je een greep in de trommel gedaan.

De vermogens kunnen zich in deze aanvangstoestand in een toestand van min of meer 'ónbeheerste werkzaamheid' bevinden, waarbij je wordt geboeid door gewaarwordingen en voorstellingen, en wordt gedreven door aandoeningen en aandriften. Dit in tegenstelling tot de toestand van 'beheerste werkzaamheid', waarbij je bewust en beheerst de dingen waarneemt, ze overdenkt en doorvoelt en dan bewust besluit er iets mee te willen doen.

Het gaat dus steeds om de vier vermogens, alleen de wijze waarop ze in je gedrag - en daarmee in je persoonlijkheid - tot uiting komen, is anders, namelijk: beheerst of onbeheerst.

De geestelijke vermogens in de bewúst vereenzelvigde geestestoestand: het onbeheerste streven

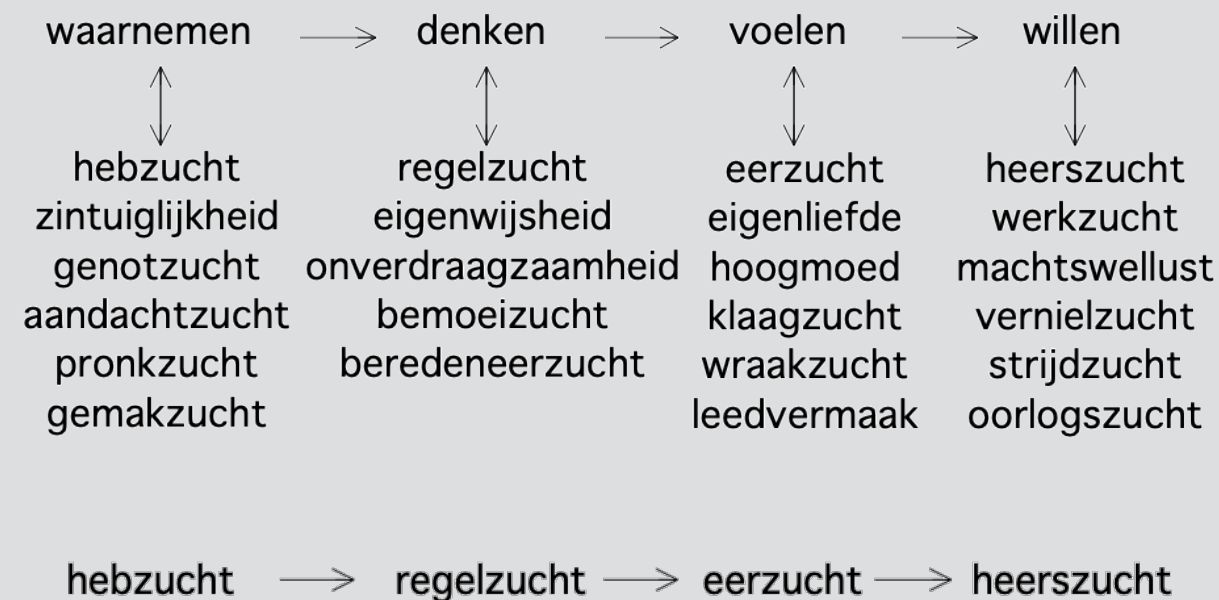

De bewúste vereenzelviging: het onbeheerste streven door gehechtheid

De toestand van onbewuste vereenzelviging die nu is besproken, is meer een algemene begintoestand. Het is een algemene en van tevoren bestaande geestesgesteldheid waarmee iedere mens, zonder dat te beseffen, aan dit bestaan begint.

Op sommige gebieden van je bestaan kan zij uitgroeien tot een toestand van bewúste vereenzelviging met bepaalde mensen, zaken, voorwerpen of met de werking van bepaalde, verslavende stoffen op je zintuigen. Deze bewuste vereenzelviging is de gehechtheid. De gehechtheid is een toestand waarin je zodanig in sommige zaken bent opgegaan, dat zij a.h.w. de baas over jou zijn geworden. Of je het nu wilt of niet, je móet dan bewust naar de bevrediging van bepaalde verlangens streven. Je hebt dan al wel weet van deze geestestoestand, maar beheerst die (nog) niet.

De geestelijke vermogens in de bewust vereenzelvigde geestestoestand: het onbeheerste streven

De zelfgerichtheid: het zelfzuchtige streven

Hoe zien de geestelijke vermogens in deze toestand er uit?

Door gehéichtheid aan bepaalde zintuiglijke gewaarwordingen wordt je waarnemingsvermogen verbonden aan een vaak dwangmatig verlangen daarnaar. Dat verlangen gaat gepaard met de dwingende noodzaak om die zaken, stoffen of omstandigheden, die dat verlangen kunnen bevredigen, ook te bezitten, te hebben. M.a.w. door gehechtheid aan het zintuiglijke kan het waarnemingsvermogen worden gekenmerkt door zintuiglijkheid, verslaving en hebzucht.

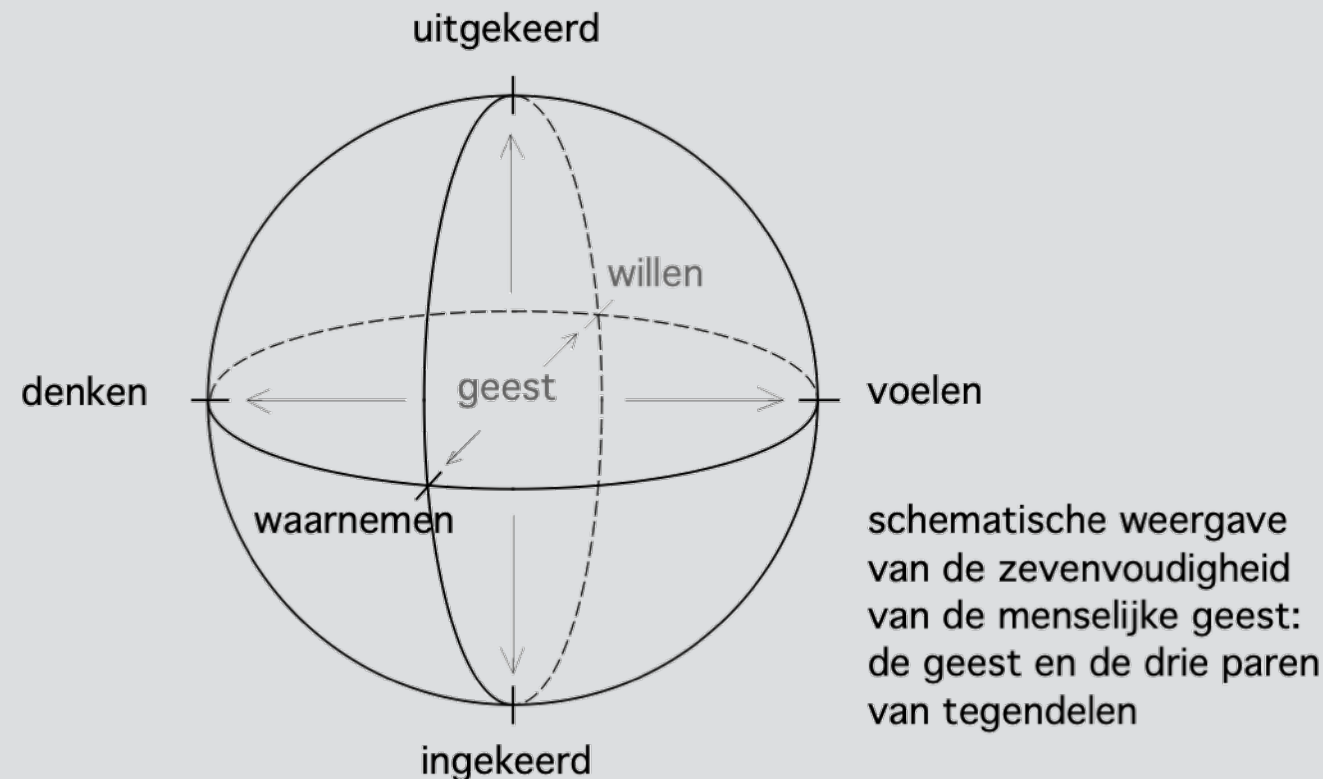
Door gehechtheid aan de kennis in je geheugen en aan de voorstellingen in je eigen denkwereld, kan het denken worden gekenmerkt door eigendunk, door eigenwijsheid en regelzucht, door afwijzing van andersdenkenden.

Door gehechtheid aan het zelfgevoel kan het voelen tot uiting komen als eigenliefde, als hoogmoed en eerezucht.

Door gehechtheid aan je wilsbesluiten wordt je gedrag gekenmerkt door handelend op willen treden. Maar door de vereenzelving met anderen ook door: ánderen willen laten handelen naar jóuw besluiten. M.a.w. door gehechtheid aan je wilsbesluiten kan wilskracht worden gekenmerkt door dadendrang en heerszucht.

In de gehechte geestesgesteldheid is de werkzaamheid van je vermogens voornamelijk op jezelf gericht. Deze zelfgerichtheid, dit streven zichzélft in het middelpunt te willen plaatsen, is de zelfzucht. De zelfzucht heeft tot gevolg dat je je niet alleen afsluit voor je medemensen, maar in dezelfde mate ook voor je geestelijke oorsprong.

De eenzijdig vereenzelvigde geestestoestand door nadruk op één van de tegendelen in de vermogens

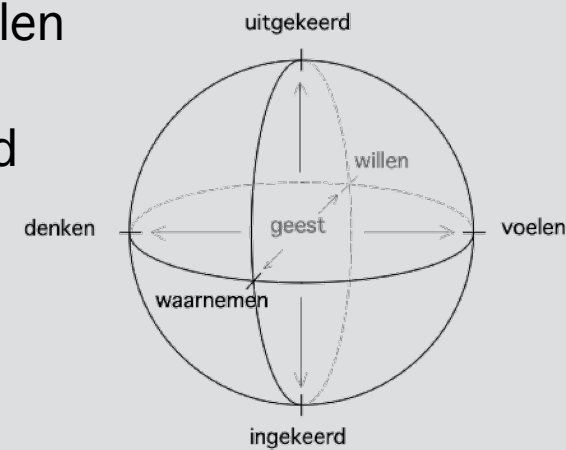
De eenzijdige vereenzelviging

Het geestelijke licht en de geestelijke warmte waarmee de vermogens samenhangen binnen de bolvormige menselijke geest, vormen daarbinnen een volstreekte eenheid, waarbinnen de geestelijke werkzaamheid door de vier vermogens als een eenheid plaatsvindt.

Toch zijn ze in het hieruit voortkomende gedrag ook afzonderlijk ervaarbaar, zoals het denken en voelen (zoals ook in een spelend orkest het orkest als geheel wordt gehoord, maar tegelijkertijd door de geoefende luisteraar ook de instrumenten afzonderlijk zijn te onderscheiden).

In de laatste lezing zal ik een beschrijving geven van de persoonlijkheid van de werkzame geest en zal ik van bovenstaand schema, dat de vermogens als zelfstandigheden laat zien, gebruik maken.

De tegendelen waarnemen - willen denken - voelen in- en uitgekeerd

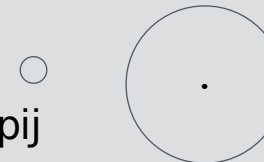
waarnemen - inwerking door de buitenwereld
willen - inwerken op de buitenwereld

denken - verbinden van voorwerpen
voelen - verbinden van personen

ingekeerd - gericht op kleine kring personen
uitgekeerd - gericht op plaats in de maatschappij

De eenzijdige vereenzelviging

De besproken onbewuste vereenzelviging en de gehechtheid zijn meer naar buiten gericht. Maar in jezelf kan er zich vanuit je persoonlijkheidsaanleg een eenzijdige ontwikkeling van één van je vermogens voordoen, waarmee je je ook kunt vereenzelvigen. Daardoor ontstaat als derde de eenzijdige vereenzelviging.

Doordat het tegenovergestelde vermogen dan min of meer ónontwikkeld blijft (het denken is daarbij het tegendeel van voelen, het willen van waarnemen), ontstaat er een eenzijdigheid in je persoonlijkheid én een gebrek. Deze eenzijdigheden zijn de oorzaak van onevenwichtigheden in je persoonlijkheid en van gebrekkige aanpassing op die gebieden van het bestaan, die met het onontwikkelde vermogen hebben te maken.

Door eenzijdigheid van je waarnemingsvermogen ben je gericht op het opdoen van aangename ervaringen; maar daardoor kan je wilskracht onontwikkeld blijven, waardoor je gemakzuchtig en verleidbaar wordt;

door eenzijdigheid van het denken word je gekenmerkt door zakelijkheid en verstandelijkheid; maar doordat het gevoel onontwikkeld is gebleven, kun je je, in de omgang met je medemensen, ongevoelig gedragen;

door eenzijdigheid van het voelen ben je juist ingesteld op een persoonlijke gevoelsband met je medemensen; maar doordat je de zekerheid van het denken mist, kun je daardoor wel van die band met hen afhankelijk worden;

en door eenzijdigheid van de wilskracht ben je gericht op handelend op willen treden en ondernemen; maar daardoor kun je gebrek hebben aan de zin voor de werkelijkheid van het waarnemingsvermogen, waardoor je kortzichtig wordt.

Het toneelspel om zo ontstane moeilijkheden te overwinnen door ze te leren zien in het licht van de eeuwigheid.

Door deze aanvangstoestand van onbewuste vereenzelviging met wat je zelf níet bent in het aardse bestaan en door de daarmee samenhangende gehechtheden en eenzijdigheden, is de mens hier niet zichzelf naar zijn oorspronkelijke, geestelijke geaardheid. In deze aanvangstoestand kan er op een

- onbeheerste (door de onbewuste vereenzelviging),
- zelfzuchtige (door de bewuste vereenzelviging) en
- eenzijdige wijze (door de eenzijdige vereenzelviging)

gebruik worden gemaakt van de geestelijke vermogens, wat in je gedrag tot uiting komt. Dat is de oorzaak van de verstoring van de omgang met onze medemensen, van strijd en van al het zinloze leed, dat wij elkaar en onszelf aandoen. Het is ook door deze aanvangstoestand, dat je streven naar geestelijke ontwikkeling kan worden geremd en de afgescheidenheid van je geestelijke oorsprong blijft bestaan.

Die afgescheiden toestand ervaar je op het toneel van de tijdelijke leerschool 'de Aarde'. Deze geestesgesteldheden zijn de oorzaak van persoonlijke en maatschappelijke moeilijkheden; om ze op te lossen moet je je vermogens bewust en beheerst gaan gebruiken, waardoor je - juist door die strijd - ongemerkt een geestelijke ontwikkeling doormaakt; daardoor wordt dit bestaan een geestelijke leerschool, zeker als je het leert te zien in het licht van de eeuwigheid. Dan wordt volgens Pythagoras deze wereld een toneelspel; filosofen hebben dat al doorzien, waardoor zij de toeschouwers ervan zijn geworden. Het leven gaat niet verloren, want bij de dood van het lichaam gaat de geest terug naar zijn eigen

wereld. Hij was de eerste Griekse filosoof, die dit stelde.

De persoonlijkheid maakt hier een groei door, doordat de geest door wedergeboorten meerdere malen een gang door het aardse bestaan maakt. Het doel van die geestelijke ontwikkeling (de zelfverwerkelijking) is de eenheid met medemensen (gemeenschapszin) en met het goddelijke (de hereniging), dat in aanleg al in alle mensen aanwezig is.

Einde lezing geestkunde

3. De geestestoestand van vereenzelviging
van de geest met de geschapen vormen